

Menneskehandel

av

Ole Bjørner Loe Welde
Dagbladet

Publisert i Dagbladet i tidsrommet 11.11.2003 til 12.01.2005
Dagbladet, Postboks 1184 Sentrum
Telefon: 22 31 09 34 / 916 00 485 e-mail: obw@dagbladet.no

1. Innledning	s. 3
2. Problemstilling	s. 5
2.1 Litauen-saken	
2.2 Regjeringens handlingsplan – fengsler jentene	
2.3 Hva er menneskehandel – Ungarn-saken	
3. Arbeidet	s. 4
3.1 Metode	
3.1.1 Litauen-saken	
3.1.2 Regjeringens handlingsplan – fengsler jentene	
3.1.3 Hva er menneskehandel – Ungarn-saken	
3.2 Arbeidsverktøy	
3.3 Arbeidstid	
4. Spesielle erfaringer / etiske vurderinger	s.13
4.1 Møtet med ofrene	
4.2 Arbeid på kryss av landegrensene	
4.3 Regjeringens handlingsplan	
4.4 Registrering av prostituerte	
4.5 Offentlig informasjon om utlendings-saker	
4.6 Hensynet til kvinnene	
4.7 Hensynet til politiets etterforskning	
4.8 Politimyndigheter i andre land	
4.9 Behovet for differensiering av saker	
5. Konsekvenser	s.16
6. Kildegrunnlaget	s.17
6.1 Summarisk oversikt	
7. Oppsummering	s.18
8. Vedlegg	s.18
8.1 Artikler i Dagbladet	
9. Underskrift	s.19

1.0 Innledning

Høsten 2002 skapte den kjente svenske regissøren Lukas Moodysson sjokkbølger over store deler av Europa med filmen *Lilja 4 Ever*. Filmen handler om 16-år gamle Lilja som drømmer om en fremtid utenfor den tidligere Sovjet-republikken der hun bor. Hun ender som sex-slave i Sverige og tar til slutt sitt eget liv. Mange av anmelderne beskrev filmen som direkte ubehagelig. Et sentralt spørsmål mange stilte seg etter å ha sett filmen var:

- Finnes denne ubehagelige virkeligheten i Norge?

Som journalist hadde jeg jobbet med problemstillinger knyttet til prostitusjon ved flere anledninger. Samfunnsdebatten som kom i kjølevannet av filmen skapte et klima for å jobbe grundig journalistisk med problemstillingen. Det tok vel et halvt år før jeg grep denne muligheten. Bakgrunnen var en artikkel i en svensk avis.

2.0 Hovedproblemstilling – utgangspunktet

Utgangspunktet for arbeidet var et ønske om å undersøke et fagfelt som tidligere var tr-lite omskrevet i Norge, og lete etter konkrete eksempler som kunne gi avisleseren et innblikk i denne verdenen.

2.1 Litauen-saken

I begynnelsen av desember 2001 kom to Øst-Europeiske jenter til Norge sammen med bakmenn. I løpet av tre måneder skal de systematisk ha blitt utnyttet og missbrukt i Oslo. Vel et år senere begynte norsk politi å se på saken. Samtidig etterforsket svensk politi det samme miljøet.

Jeg startet å jobbe med denne saken våren 2003. Den første interessen fikk jeg etter et oppslag i en svensk avis. Senere ble det også skrevet om saken i Sverige og i Norge. Selv skrev jeg også noen artikler om saken. Etter en stund bestemte jeg meg for at dette var en sak jeg ville se nærmere på. Selv om jeg hadde skrevet om temaet tidligere ønsket jeg nå å gå grundigere til verks. Den første problemstillingen ble utviklet:

- **Kan Dagbladet møte en kvinne som har vært i en slik situasjon og viderebringe hennes egne ord om hva de har opplevd i Norge?**

Dette ble den sentrale problemstillingen i oppstartfasen. Årsaken til at dette personlige møtet stod så sentralt var at jeg mener at dette ville kunne få en konkret sak som illustrerer et samfunnsproblem. En virkelighet mange ikke trodde var der. Møtet kunne være det effektive virkemiddelet som skal til for å sette problematikken på dagsorden. Det innledende arbeidet tok nærmere tre måneder. I november 2003 fant vi en av de fornærmede i Litauen. Møtet med denne kvinnen er noe av det vanskeligste jeg har gjort som journalist. Intervjuet ble publisert vel to uker senere, som en del av en reportasjeserie om menneskehandel. Dette var det første intervjuet med et offer for menneskehandel som har blitt publisert i Norge. I intervjuet ble flere sider av saken belyst, blant annet politiets

behandling av kvinnen. Dette er sentrale opplysninger som på det tidspunkt ikke hadde blitt vektlagt.

2.2 Oppfølging – prostituerte jages og kastes ut

Samme år lanserte regjeringen sin Handlingsplan mot handel med kvinner og barn. Planen som gjelder frem til 2005 har en kostnadsramme på 100 millioner kroner. Samtidig som justisministeren flere ganger poengterte hvor viktig dette arbeidet var, fikk jeg til stadighet tilbakemeldinger fra mennesker som jobbet på gatenivå. De fortalte om at bakmennene gikk fri samtidig som kvinnene ble fengslet. De fortalte også om mangel på enkle tiltak og økonomiske midler til å jobbe på gatenivå i Norge. Ut fra dette ble den andre problemstillingen utviklet:

- Hvordan er situasjonen på gata i Norge. Kommer regjeringens midler frem, hvordan jobber politiet og hva skjer med kvinnene?

I løpet av 2004 publiserte Dagbladet en rekke artikler om dette. Sentrale funn var at kvinner fra prostitusjonsmiljøet ble fengslet for brudd på utlendingsloven, samtidig som politiet hadde store problemer med å oppnå resultater i sin kamp på bakmennene.

2.3 Menneskehandel i mediebildet

I møtet med kvinnene ble det fort klart at det er store forskjeller dem i mellom. Den økte fokuseringen på menneskehandel hadde nærmest gjort trafficking til et moteord. En tredje problemstilling ble derfor å beskrive mangfoldet i menneskeskjebner i dette miljøet. En sak som har vært sentral i dette arbeidet er opprullingen av en prostitusjonsliga i Ungarn. Norsk politi har så langt definert dette til menneskehandel, men kvinnenes historie er svært ulik beretningen til mitt første intervjuobjekt. Ut fra dette utviklet jeg problemstillingen:

- Hva er menneskehandel, og hvordan kan man belyse nyansene innenfor dette begrepet?

Den siste problemstillingen er det vanskelig å gi noe entydig svar på, men i løpet av året har Dagbladet publisert en rekke artikler som belyser temaet fra ulike synsvinkler. Ikke minst har det vært viktig at også menneskene som har blitt anklaget for å ha organisert det politiet oppfatter som menneskehandel har fått komme til orde. Vi har også forsøkt å vise hvordan ulike miljøer, departementer, offentlige etater og departementer møter denne utfordringen.

3.0 Arbeidet

Arbeidet startet med et ønske om å få innsyn i denne lukkede verdenen, og gi leseren et innsyn i denne verdenen. Sentralt var å finne en person som kunne fortelle sin historie. Et første vitne for det norske folk om en hverdag vi ikke kjente.

Trafficking var på dette tidspunktet et omtalt fenomen, men mitt inntrykk var at det var vanskelig for leserne å forholde seg til dette fordi at de ikke hadde lest en personlig beretning som kunne illustrere dette. Dette var mitt utgangspunkt da jeg gikk i gang med arbeidet.

3.1 Metode

Som nevnt var interessen for Litauen-saken som startet arbeidet. Mye av den research som jeg gjorde rundt dette arbeidet førte meg videre til de andre prosjektene. Jeg har likevel valgt å dele dette underkapittelet i tre deler.

3.11 Metode - Litauen-saken.

Først og fremst var det viktig for meg å få oversikt over saksområdet. Når jeg begynner et slik arbeid lager jeg meg tre hjelpedokumenter. Den samme fremgangsmåten er fulgt i alle tre delene av sakskomplekset.

- *Database* med kontaktinformasjon til alle jeg har snakket med i saken. Her legger jeg også inn informasjon de er kommet med, og et kort sammendrag av deres rolle i saken.
- *Organisasjonskart* over alle involverte. Her tegner jeg også opp piler mellom aktørene som viser hvordan organisasjonen kommuniserer.
- *Tidslinje* for det aktuelle tidsrommet. Her bruker jeg en kalender og legger inn informasjon etter hvert som jeg får den

Alle disse tre hjelpedokumentene tar jeg jevnlig frem, oppdaterer og justerer. De er svært viktige både i research-fasen og i utskrivingsfasen. Ikke minst er de nyttige når jeg står i stampe for å få oversikt over hvilke kilder jeg har kontaktet og hvor jeg har ”hull”. Utfordringen er hele tiden å sette nye hull i skjemaet slik at man får en mest mulig komplett oversikt over sakskomplekset.

Konkret var disse hjelpedokumentene sentrale for å finne intervjuobjektet til den første saken. Det er viktig å presisere at det i denne saken ikke har vært snakk om en direkte lekkasje fra involverte aktører i Norge. Det er ingen som styrte meg direkte til intervjuobjektet, slik man kan oppleve i en del kriminal-saker.

Noe jeg tidligere skjønnte var viktig var å kartlegge jentas situasjon i Norge, Sverige og i hjemlandet. Jeg lagde en liste over instanser hun kunne tenkes å ha hatt kontakt med. Denne lista inneholdt vel 50 forskjellige kontaktpunkter med alt fra immigrasjonsmyndigheter, krisesentra til kontaktflate i Litauen. I dette arbeidet var

tidslinja til god hjelp, ikke minst fordi at det hele tiden tvang meg til å tenke på hvor kvinnen hadde vært og hvem hun hadde hatt kontakt med.

En sentral kilde til informasjon i denne saken var saksdokumentene fra den svenske etterforskningen. En av de som organiserte menneskehandelen stod tiltalt i en svensk straffesak. Etter den svenske offentlighetsloven har pressen tilgang til alle saksdokumenter under rettsbehandlingen. Til sammen var disse dokumentene på flere hundre sider. Ikke alle dokumentene hadde relevans i forhold til det norske sakskomplekset, men de gav et godt innsyn i hvordan denne typen virksomhet ble organisert, og hvilke instanser kvinnene har vært i kontakt med. I dokumentene var kvinnenets etternavn sladdet. Mitt utgangspunkt var derfor alderen på kvinnene og fornavn. Ut fra det startet jeg arbeidet.

Ettersom mitt intervjuobjekt i dag lever under en trusselsituasjon er det vanskelig å gå i detalj på hvordan jeg fant henne. Det sentrale kontaktpunkt fant jeg i kvinnenets hjemland. Jeg jobbet videre for å få kontakt og tillit hos folk som kjente kvinnene. I dette arbeidet var det to ting som var viktig:

- Ut fra saksdokumentene i Sverige gikk det frem at kvinnen ikke hadde informert sin familie i Litauen om hva hun hadde vært offer for i utlandet. Det var derfor viktig for meg å ikke avsløre dette overfor personer som ikke kjente historien. Før jeg tok kontakt med kildene var jeg derfor nødt til å vite 100 prosent at de kjente til historien fra før.
- Selv om jeg tidlig hadde kvinnens adresse og senere telefonnummer skulle jeg ikke ta direkte kontakt da jeg var redd at det ville virke stressende for en person som levde i en trusselsituasjon.

Etter at det var etablert en direkte kontakt med kvinnen ble det viktig å etablere en trygg ramme rundt intervjusituasjonen. Det ble valgt en lokalitet for intervjuet, og en kjøreplan. Viktige elementer var her at vi skulle oppholde oss kortest mulig i det aktuelle området for å ikke vekke mistanken i lokalsamfunnet. Intervjuet ble gjennomført på påtalemyndighetens kontor i den aktuelle byen. Totalt var vi sammen i 2-3 timer. Intervjuet ble gjennomført med russisk tolk. På forhånd hadde vi gjort en avtale om hvordan progresjonen skulle være i intervjuet. Viktige elementer i kvinnens historie var:

- Hvordan hun ble rekruttert til organisasjonen og hvordan hun ble fraktet til Sverige og senere til Norge.
- Hvilke tanker hun har om livet videre i Litauen og hva denne hendelsen har gjort med hennes livssituasjon.
- Hvordan hun opplevde møtet med Norge og spesielt den behandling hun har fått fra politiet da hun var i Norge første gang. Denne delen av historien hadde i liten grad blitt vektlagt tidligere.

Research-arbeidet la også grunnlaget for flere oppfølgingsartikler om ligaens organisering, politiets etterforskning og om menneskehandel som tema.

Publisering:

9. *november 2003*: Det første intervjuet med Kristina(22). Her presenteres hennes historie, og hun forteller med egne ord hvordan hun opplevde det som skjedde i Norge og Sverige. Hun forteller om en hverdag med trusler, missbruk og kynisk utnyttelse.
10. *november 2003*: Presentasjon av nettverket politiet mener står bak virksomheten. Presentasjon av ruta for menneskehandelen. Profiler på de ni personene politiet har siktet for ulike lovbrudd knyttet til organisasjonen.
11. *november 2003*: Kristina ble i 2002 kastet ut av Norge etter at politiet pågrep henne på en adresse i Oslo. I politiavhøret forklarer hun deler av historien. Politiet valgte likevel å sende henne ut av landet. Denne følelsen av å ikke bli trodd beskrev hun som noe av det verste hun opplevde.

12. *november 2003 – 18. januar 2005*: Ulike artikler om politiets etterforskning, påtalespørsmålet og nye beviser. Dagbladet publiserte blant annet et intervju med den hovedtaltale i saken.

3.1.2 Metode – regjeringens handlingsplan

I februar 2003 presenterte regjeringen sin *Handlingsplan mot handel med kvinner og barn*. Dette var et prestisjeprosjekt med en prislapp på rundt 100 millioner kroner. I intervjuer med styresmaktene var denne planen et stadig tilbakevekkende tema. Ikke minst i konfrontasjonsintervjuer henviste UDI, justisdepartementet og politiet til handlingsplanen. Samtidig kom det flere tips fra de som jobbet på gatenivå om at de hadde sett lite til disse pengene, og at tiltak som var satt i verk ikke virket slik man ønsket. Etter hvert ble tipsene så mange at det var ønskelig å sette i gang. Utgangspunktet var en rekke tips om at prostituerte kvinner ble kastet ut og fengslet på grunn av at de manglet gyldige papirer. De som jobbet på gatenivå mente dette var et feil fokus ettersom politiet gjorde lite for å sjekke bakgrunnen til kvinnene. Aktuelle problemstillinger ble:

- Er det riktig at prostituerte fengsles, og i hvilket omfang. Hva vet politiet om deres historie, og hva gjør de for å sette seg inn i den.
- Hva skjer med kvinnene når de sendes hjem. Hvilket støttetiltak møter dem, og hvordan forholder Norge seg til dette.
- Hvordan virker tiltakene i regjeringens handlingsplan. Spesielt fokus på politiet, UDI og samordningen mellom departementene.

Gjentatte ganger hadde avisene skrevet at prostituerte ble fengslet eller kastet ut. Kilden i slike saker var som regel ansatte ved interesseorganisasjoner eller sosialarbeidere. Sjelden fantes det konkrete saker å vise til. Det var heller ikke gjort noen undersøkelser på omfanget av dette. Jeg måtte derfor finne en metode for å finne ut av dette som gikk utover å viderebringe påstander fra enkeltpersoner.

Etter å ha tatt den vanlige ringerunden til politiet og UDI skjønte jeg at det ikke var noen som førte statistikk over dette. Ettersom prostitusjon ikke er ulovlig ble det heller ikke ført noen statistikk over hvor mange prostituerte som hvert år blir vist ut av landet. Det

eneste statistiske materialet som forelå var PRO-senterets statistikk over kvinner de har vært i kontakt med. Av den kunne man lese at det hadde vært en voldsom økning i antall utenlandske prostituerte i Oslo.

For å komme videre spurte jeg en jurist om hvilke lovhjemmel som brukes når man fengsler en person som ikke har gyldige identitetspapirer. Ifølge mine kilder var det denne lovhjemmelen politiet brukte når de fengslet kvinnene. Deretter gikk jeg til tingretten i Oslo og ba over en oversikt over de som var fengslet etter denne lovhjemmelen de siste månedene. Da tingretten ikke hadde en slik oversikt, måtte jeg gjennomgå alle fengslingsprotokollene manuelt. Jeg var spesielt på jakt etter kvinner med utenlandsk bakgrunn som var pågrepet i området rundt Skippergata i Oslo. Etter å ha funnet et antall domer ringte jeg opp hver enkelt advokat for å høre hva kvinnene hadde fortalt. Ut fra advokatens opplysninger kunne jeg sortere hvilke saker som kunne relateres til et prostitusjonsmiljø. Alle disse opplysningene ble registrert i en database. Denne undersøkelsen avdekket at Politiet i løpet av et tidsrom på vel tre måneder hadde fengslet minst 9 prostituerte for brudd på Utlendingsloven.

Ut fra tallmaterialet jobbet jeg videre mot fagmiljøet, politiet og politikere. Ut fra dette ble det en debatt om denne reaksjonsformen var riktig overfor kvinnene, og om politiet tok nok hensyn til deres situasjon. Flere av advokatene mente at disse kvinnene holdt tilbake informasjon om sin historie av frykt for represalier. De mente også at tilliten til Politiet ble svekket, og at det ville bli betydelig vanskeligere for kvinnene å samarbeide med politiet i etterkant. Dagbladet fant også enkeltsaker hvor kvinnene fortalte om tvangsprostitusjon, med at politi og rettsvesen ikke vektla dette.

Flere kilder påpekte at kvinnene som ble sendt ut av landet fikk store problemer i hjemlandet. De fortalte om manglende hjelpetiltak, psykiske problemer og sosial utstøting som følge av det de har opplevd. Igjen var det vanskelig å finne konkrete eksempler. Jeg jobbet med mange saker parallelt etter samme metode som i Litauen-saken. Informasjonen fikk jeg fra advokater, politikilder, journalister og organisasjoner. Jeg jobbet konkret med tre forskjellige historier.

Det som var viktig for meg i dette arbeidet var å være så konkret som mulig på kvinnes situasjon i Norge, og i hjemlandet. Via en journalistkontakt fikk jeg vite om et senter i Albania som tok imot ofre for menneskehandel. Fra en annen kontakt hadde jeg navn og fødselsnummer på en kvinne som skal ha vært på dette senteret. Ut fra dette jobbet jeg først med å lokalisere senteret, og deretter med å få informasjon om deres arbeid. Senteret mottok blant annet støtte fra norske bistandsorganisasjoner og via dem fikk jeg en direkte kontakt inn. Kvinnen jeg hadde identiteten på hadde nå blitt utskrevet fra senteret. Hun hadde vitnet i en albansk straffesak, og følte seg truet i hverdagen. Samtidig hadde ikke albanske myndigheter noe tilbud til henne. Denne fortvilte situasjonen var også bakgrunnen for at hun ønsket å snakke med media. Intervjuet ble foretatt i Tirana i november 2004. Senere brukte jeg vel en uke på å nøste videre i kvinnens historie i Norge, blant annet for å finne hennes advokat, verge og saksbehandler i UDI.

Jeg besøkte også mottakssenteret på hemmelig adresse i Albania. Der fikk jeg også deres statistiske arbeid for en fireårsperiode. Dette gav mange nyttige svar på omfang, behandlingstilbud og ettervern for offer for menneskehandel.

Den siste delen av prosjektet var knyttet til tiltakene i regjeringens handlingsplan med et spesielt fokus på politiets jakt på bakmenn og den såkalte refleksjonsperioden som de tilbyr til kvinner som de mener kan være offer for menneskehandel. I dette arbeidet var det spesielt to tips som skilte seg ut:

- Politiets problem med å ta bakmennene i gateprostitusjons-miljøet
- Refleksjonstiden fungerer ikke

Når det gjaldt den første problemstillingen viste Dagbladet som et av flere medier til problemer knyttet til utleie av leiligheter i Skippergata/Tollbugata, spesielt et pensjonat. Dette er et faktum som har vært kjent i 3-4 år, og politiet har ved jevne mellomrom hatt razziaer i området. Dette problemet ønsket vi å illustrerte gjennom intervjuer med kvinnene samt observasjoner i miljøet. Det vi i denne prosessen var klare på var at vi skulle gjøre dette på en mest mulig skånsom måte, blant annet fordi at vi satt på informasjon om at pressens interesse for dette temaet hadde ført til problemer for kvinnene. Nok en gang var organisasjonskartet og tidsaksen sentrale hjelpemidler både i research- og utskrivingsarbeidet.

Dagbladet fulgte også etterforskningen i to konkrete saker, som ikke ble omtalt på trykk. Den ene av sakene gav likevel et godt nyhetsoppslag da vi fikk bekreftet at politiet avlyste en planlagt spaning på en mistenkt i en trafficking-sak fordi de skulle ha sommeravslutning.

Da politiet til slutt slo til mot hybelhuset i Tollbugata ble 49 kvinner innbrakt som vitner. Samtlige av disse fikk tilbud om såkalt refleksjonsperiode. Dette er en 45 dagers periode hvor kvinnens reisedokumenter blir ”frost” slik at hun kan tenke over sin livssituasjon. Etter periodens utløp må hun bestemme seg for om hun vil samarbeide med politi og påtalemyndighet. Ingen av de 49 valgte å benytte seg av dette tilbudet. Dagbladet hadde på dette tidspunktet en database med over 70 ulike prostituerte som hadde vært inne til avhør i samband med prostitusjonssaker. Ingen av de hadde svart ja til tilbudet om refleksjonsperiode. Dagbladet gjorde også en oppsummering av flere av de andre sentrale virkemidlene, blant annet innvilgelse av oppholdstillatelse med bakgrunn i menneskehandel.

Publisering:

28. juni 2004: Oslopolitiet droppet planlagt spaning på hovedmenn i trafficking-sak fordi at det ble arrangert personalfest samme dag.

16. oktober 2004: Antallet utenlandske prostituerte i Norge eksploderer. Det nigerianske miljøet er i ferd med å få kontroll over gateprostitusjonen. Alle bor på et leilighetshotell i Toldbugata.

17. *oktober 2004*: Politiet fengsler prostituerte på bakgrunn av Utlendingsloven, mens bakmennene går fri. Flere av kvinnene forteller om organisering av virksomheten/menneskehandel, men blir ikke trodd.
 19. *oktober 2004*: Den albanske jenta forklarte norske myndigheter at bakmennene tvang henne til å søke asyl under falsk identitet. Likevel ble hun dømt etter utlendingsloven. Bakmennene ble aldri etterforsket.
 13. *desember 2004*: Albanske Entela lever i frykt i hjemlandet. Hun har ikke hatt noe nettverk etter hjemsendelse fra Norge. Vitnet mot bakmennene, men blir ikke beskyttet.
 14. *desember 2004*: Ingen takker ja til regjeringens tilbud om refleksjonsperiode på 45 dager. En oversikt Dagbladet har gjort viser at over 70 kvinner har vært inne til politiavhør i prostitusjonssaker. Ingen av dem har takket ja til tilbudet om en ”tenkepause” på 45 dager.
1. *juli 2004 – 20. desember 2004*: Diverse artikler med diskusjon rundt regjeringens handlingsplan, herunder politisk debatt rundt tiltakene i handlingsplanen.

3.1.3 Metode – Hva er menneskehandel?

Etter hvert som politiet, departementene og andre aktører begynte å jobbe med problemstillingen oppdaget man til stadighet en forskjellig tolkning av begrepet ”menneskehandel”. Ikke alle ofre har en historie lik Lilja. Dette ble etter hvert et definisjonsproblem for politiet, utlendingsmyndigheter og sikkert også avisleseren. For meg var det derfor viktig å vise mangfoldet i historiene innenfor dette sakskomplekset, slik at ordet menneskehandel/trafficking ble et videre begrep. Dette ble gjort gjennom en gjennomgang av alle sakene politiet jobbet med knyttet til problemstillingen. Jeg gikk også gjennom UDI sin tolkning av begrepet i forbindelse med søknader om oppholdstillatelse.

En sentral prinsipp-sak var CATCH sitt prestisjeprosjekt knyttet til en prostitusjonsliga som opererte på Oslos vestkant. CATCH er politiets spesialenhet mot organisert kriminalitet som ble opprettet i prosjektperioden. Dette var en annerledes sak, der jentene frivillig hadde reist til Norge, men bakmenn hadde tatt 60 prosent av fortjenesten deres. Politiet mener at dette kan karakteriseres som menneskehandel fordi bakmennene har ”utnyttet” at kvinnene hadde dårlig økonomi.

Også i denne saken opprettet jeg en database, lagde organisasjonskart på tidslinje. Jeg lagde spesielt en oversikt over kvinnene som hadde jobbet ved instituttet, og sammenlignet deres navn opp mot annonsesteder på internett. Slik kunne vi parallelt med politiet føre en oversikt over omfanget. Dette hjalp oss også i forhold til kontaktpunkter i Ungarn, og med politiet i andre europeiske land. Vi fikk blant annet kunnskap om bevisopptakt med jentene i Ungarn. Denne kunnskapen var også en viktig inngangsport i forhold til å få hovedaktørene i tale.

I presentasjonen ble denne saken brukt for å vise nyansene innenfor begrepet menneskehandel. Samtidig gav den også et innblikk i den velorganiserte bordellvirksomheten i Oslo, og de utfordringer det medfører for politiet.

Publisering:

- 27. mai 2004: Politiet slår til mot bordell-liga på Oslos vestkant. Tre personer pågrepet og varetektsfengslet. I kjølevannet følger en rekke andre arrestasjoner i flere europeiske land.
- 18. desember 2004: Det første intervjuet med en norsk kvinne som er siktet for menneskehandel. Dagbladet møtte denne kvinnen på Bredtveit fengsel der hun snakket om virksomheten i bordellene.
- 11. januar 2005: Bevisopptak i Ungarn med kvinnene som er siktet i saken. Deres versjon ville ikke kommet frem i media dersom Dagbladet ikke hadde fulgt rettsmøtene. Kvinnene sa de kom frivillig til Norge, og at de tjente store penger her.

- 28. mai 2004 – 12. januar 2005: Flere artikler med fokus på menneskehandel og nyansene, med spesielt vekt på Ungarn-saken.

3.2 Arbeidsverktøy

Jeg har prøvd å legge opp arbeidet med en blanding av systematikk, innsamling av skriftlig materiale og personlige møter. Nedenfor redegjør jeg i korte trekk for sentrale arbeidsverktøy.

Intervju: Den sentrale målsettingen for meg i arbeidet med dette sakskomplekset har vært å få flest mulig av hovedaktørene i tale. Intervjuet som arbeidsmetode har etter mitt syn vært en smule nedvurdert i den kritiske og gravende journalistikken. Ved å møte menneskene, snakke med dem og holde kontakt over tid har jeg fått innsyn i dette miljøet langt utover det jeg ville fått ved å dekke dette på en mer tradisjonell måte. Før hvert intervju har jeg forberedt meg ved å finne flest mulige skriftlige kilder. Intervjuene har i de tilfeller hvor jeg har fått samtykke blitt tatt opp på bånd. Etter intervjuene har jeg først skrevet ned hele samtalen, for deretter å skrive saken. Jeg har på denne måten fått mitt eget arkiv med samtaler med sentrale kilder i saken.

Reiser: Det er lett å falle i klisjeer når man skriver om land og forhold man ikke har opplevd. Under arbeidet med menneskehandel har det vært sentralt for meg å besøke flest mulig av de landene kvinnene kommer fra. Under arbeidet har vi vært i Litauen, Ungarn og Albania, samt Kosovo som blir beskrevet som et viktig transit-område for menneskesmuglerne. I tillegg har jeg jobbet med den amerikanske ambassaden i Norge og vært med på et kursopplegg knyttet til trafficking hvor vi besøkte Nato-hovedkvarteret i Brussel.

Tolkenettverk: For å jobbe med organisert kriminalitet har jeg vært avhengig av tolketjenester på til sammen seks forskjellige språk. Jeg har prøvd å bruke tolker som selv

har interesse for tema. Spesielt i møtet med ofrene har det vært viktig at også tolken har utvist en ekte interesse for det intervjuobjektet snakker om. Dette kan virke selvsagt for mange, men vi må huske på at i flere av disse landene er det en utbredt oppfatning at disse kvinnene har seg selv å takke for den situasjonen de er kommet opp i. Ved å bruke tolker med interesse har jeg også fått et nettverk som har fulgt med i nasjonale medier og gitt tips om saker som kan angå Norge.

Organisasjonsnettverk: I stort sett alle europeiske land er det frivillige organisasjoner som jobber med problemstillinger knyttet til prostitusjon og menneskehandel. Allerede i det første arbeidet hadde jeg stor nytte av å ha kontaktpunkter utenfor det offentlige i andre europeiske land.

Retts- og domsarkiv: Alle dommer, fengslingskjennelser og rettsdokumenter ble arkivert etter sakstype. Spesielt var dette viktig for å kartlegge omfanget av fengslinger av prostituerte, samt for å få oversikt over det totale bildet. Etter hvert lagde jeg også en liste over saker der jeg la inn data.

Saksarkiv: Jeg lagde egne arkiv for Litauen-saken, Ungarn-saken og arbeidet med handlingsplanen. Her satte jeg inn person-research, saksdokumenter som jeg fikk tilgang til, egne organisasjonskart og tidslinjer. I arkivet for regjeringens handlingsplan samlet jeg planen, forarbeidet, utspill samt rundskriv sendt til advokater og offentlige etater i samband med gjennomføringen av tiltak.

Mediearkiv: Jeg lagde et arkiv over interessante artikler i andre medier, både norske og utenlandske, sortert etter tema. Gjennomgangen av utenlandske medier har vært viktig i jakten på sentrale kontaktpunkter i andre land.

Offentlighetsloven: UDI og politiet har fremholdt at de ikke har hatt noen statistikk på området. Ved hjelp av offentlighetsloven har vi fått et bedre innsyn i sakskomplekset en ved første henvendelse. Etter gjentatt kommunikasjon fikk vi blant annet noe statistisk materiale fra UDI.

Overvåkning av annonsekanaler: Gjennom å overvåke de sentrale annonsekanalene for prostitusjon i trykt form og på internett har det vært mulig å få oversikt over utviklingstrekk. Jeg har også skaffet en CD-rom med alle Søndag Søndag sine annonser som jeg har brukt når det har dukket opp nye saker som går tilbake i tid.

Gjennomgang av asylsøknader og vedtak: Det er begrenset innsyn i asylsøknader, men via kontakter klarte jeg å få utenkeltvedtak i sladdet form. Dette var i stor grad prinsipp-saker knyttet til menneskehandel. Jeg jobbet videre for å finne hvilke advokater som hadde sakene, og søkte videre informasjon hos dem. Det er ikke alltid at det var plass til å sitere det skriftlige materiale i artikkelen, men det gav selvtilit å ha dokumentasjon nok til å kunne konkludere.

3.3 Arbeidstid

Jeg startet dette arbeidet sommeren 2003. Høsten 2003 jobbet jeg intensivt med dette. Det er vanskelig å anslå noe timetall. I startfasen brukte jeg mye fritid til å søke kilder, ikke minst fordi det var et svært usikkert opplegg og for meg var det viktig å ikke overselge dette overfor mine sjefer. Da jeg nærmet meg en konkret avtale fikk jeg fritt rom til å bruke tid på sakskomplekset.

I tidsrommet januar 2004 – mai 2004 var jeg Dagbladets korrespondent i London. I denne perioden brukte jeg noe tid på å holde kontakt med miljøet, men av naturlige grunner ble det færre artikler på trykk. Ved to anledninger reiste jeg hjem for å gjøre intervju eller snakke med kilder som det var tidsbegrenset tilgang på.

Etter at jeg kom hjem i midten av mai 2004 har jeg fått mye tid til å jobbe med problemstillingen. Det har vært en kontinuerlig overvåking av miljøet. I tillegg har det vært to intensive perioder på vel en måned hvor dette arbeidet har opptatt all min tid. Jeg har også hatt god hjelp av kolleger som har hjulpet meg med enkeltprosjekter eller gitt råd og veiledning.

Gjennom hele prosjektet har jeg brukt raust av min fritid for å knytte kontakter. I dette arbeidet har det vært sentralt å opparbeide et tillitsforhold. Først og fremst til de som jobber tett på kvinnene, senere direkte til intervjuobjektene. Det er vanskelig å tidfeste hvor mye tid som er brukt på telefoner, møter og observasjoner utenfor arbeidstida men anslagsvis vil jeg anslå rundt 40 prosent av den totale arbeidstid.

4.0 Spesielle erfaringer / etiske vurderinger

Dette var et relativt nytt stoffområde da Dagbladet startet arbeidet. Underveis gjorde jeg flere erfaringer knyttet til stoffområdet. Både i forhold til møtet med aktørene, men også knyttet til det å jobbe på kryss av landegrensene. Jeg gjorde også flere erfaringer knyttet til hvordan hvordan vi i Norge møter denne utfordringen, og hvilke begrensninger som ligger der knyttet til å drive undersøkende journalist.

4.1 Møtet med ofrene

I løpet av arbeidet møtte jeg tre kvinner som har vært utsatt for menneskehandel. Deres historier var helt forskjellige, men felles for dem alle var at de hadde sterke opplevelser fra Norge. I utgangspunktet satset jeg på en intervjustrategi der jeg stilte mest mulig åpne spørsmål. Dette var en taktikk som bare delvis virket. Det at jeg kjente bakgrunnshistoriene hjalp mye. En av kvinnene gav tydelig signal om at hun ønsket å snakke mest mulig uforstyrret. En annen var veldig detaljorientert knyttet til hennes tid i Norge. For meg ble det viktig at disse intervjuene ble gjennomført på en slik måte at intervjuobjektene styrte progresjonen. Når det låste seg brukte jeg enkelthendelser til å komme tilbake i rytmen. Uklarheter tok vi helt til slutt, og det var viktig å presentere dette på en slik måte at det ikke føltes som misstillit overfor dem og det de hadde fortalt. For meg var det også viktig å få et innblikk i hvorfor de snakket med en journalist, at de

forstod hva det innebar og at de kunne si noe om hva de trodde de kunne oppnå med å fortelle sin historie. For meg var det viktig at vi var så konkret som mulig for å gjøre intervjuene mest mulig nære for leseren – dette er jo noe som skjer nærmest utenfor stuedøra vår. Samtidig så ikke jeg det som min oppgave å være veldig konfronterende i forhold til hvem som organiserte hva. Vi kom selvsagt inn på dette også, men dette mer som bakgrunnsinformasjon. Samtalen gjorde imidlertid at vi fikk avdekket forhold som politiet i liten grad hadde vektlagt.

4.2 Arbeid på kryss av landegrensene

Arbeidet på kryss av landegrensene er en spennende prøvelse, spesielt knyttet til et så tabu-belagt tema som prostitusjon. I mange av landene er det en bred oppfatning i samfunnet at kvinnene har seg selv å takke for den situasjonen de har kommet opp i. Spesielt var dette tydelig i Albania. Dette fremkaller en rekke feilkilder som man skal være oppmerksom på. Spesielt knytter dette seg til hvem som blir oppfattet som et offer. En kvinne som frivillig har gått inn i prostitusjon, men som blir mishandlet og fratatt sine penger er ikke et offer for menneskehandel, mener den jevne albaner. Dette har resultert i mange historier fra albanske kvinner som det er all grunn til å sjekke både en, to og tre ganger. Selv sosialarbeiderne på et av sentrene jeg besøkte hadde denne oppfatningen. I møtet med albanske intervjuobjekter var jeg derfor nøye med å sjekke detaljene, og utelate den delen av historien som jeg ikke klarte å få bekreftet. Dette gjaldt spesielt forhold knyttet til hvordan kvinnene kom inn i prostitusjonsmiljøet. Dette gjorde det også til en spesiell utfordring å se på saker basert på skriftlige dokumenter som søknad om oppholdstillatelse.

Det var også viktig å ha respekt for situasjonen kvinnene var i. Forholdet mellom å søke sannheten og hensynet til intervjuobjektet måtte hele tida vurderes opp mot hverandre. Dette gjaldt også i Ungarn-saken hvor jentene ikke ser på seg selv som ofre, men hvor norsk politi har definert dem som det. Det viktigste ble å presentere deres historie så får leseren og det norske samfunnet på sikt gjøre seg en oppfatning av hvor vi setter grensa. Min oppgave var ikke å sette et stempel i panna på noen.

4.3 Regjeringens handlingsplan

Regjeringens handlingsplan ble et sentralt dokument. Planen er utarbeidet av en interdepartemental gruppe ledet av statssekretær Rita Sletner i Justisdepartementet. Planen gav meg målbare kriterier knyttet til hvordan Norge skal møte utfordringen i kjølevannet av menneskehandelen. Handlingsplanen ble et sentralt research-dokument, og etter hvert som tida gikk ble det også et verktøy som gjorde det enklere å dokumentere forskjeller mellom politiske mål og faktiske resultater.

4.4 Registrering av prostituerte

Når du møter en kvinne som er prostituert vil hun aldri oppgi sitt egentlige navn for å verne seg selv. Flere av intervjuobjektene sa at de ved å operere med forskjellige identiteter klarte å holde to liv atskilt. For meg som journalist var dette en utfordring som

gjorde det helt nødvendig å ha gode kilder i miljøet. På denne ene siden kunne du jobbe opp mot politi og advokatmiljø som konsekvent brukte det riktige navnet. På den andre siden var sosialarbeidere og kvinner i miljøet som utelukkende kjente til kvinnenes ”arbeidsnavn”. Dette var blant annet tilfelle i Ungarn-saken.

4.5 Offentlig informasjon om utlendings-saker

Både UDI og advokatmiljøet er underlagt taushetsplikt i sitt arbeid knyttet til søknader om oppholdstillatelse. Ved å be om sladdede dokumenter fikk jeg anledning til å studere prinsippavgjørelser. Disse dokumentene gav meg også ledetråder til å jobbe videre med. Dersom jeg klarte å spore tilbake til kvinnen var det viktig for meg å ikke ta direkte kontakt. Dette var fordi at flere fortalte om trusselsituasjoner i sine UDI-avhør. Flere hadde også fått nye navn. Ved å ta direkte kontakt kunne jeg ha opplevd at kvinnene følte seg ”oppdaget”. Dette kunne ha gitt de en følelse av at de var lette å spore opp. Via mellommenn tok jeg kontakt med to kvinner. Samtalene resulterte ikke i egne presseoppslag, men de gav god bakgrunnsinformasjon.

4.6 Hensynet til kvinnenes sikkerhet

I to saker måtte situasjonen rundt kvinnenes sikkerhet vurderes ekstra nøye. Det knytter seg spesielt til Litauen-saken og en sak fra gate-miljøet i Oslo. I den første saken rådførte jeg meg med andre som kjente kvinnene situasjon både i Norge og i Litauen. I den andre saken valgte vi å ikke trykke historien fordi det ville kunne utsette kvinnene for fare. Denne avgjørelsen ble tatt i samråd med kvinnenes advokat. I noen situasjoner har kvinnene spurt om råd. Her har det vært viktig å ikke tenke utelukkende på egne interesser da intervjuobjektene ikke kjenner vestlige medier, og hvordan et presseoppslag kan få ringvirkninger de ikke hadde regnet med.

4.7 Hensynet til politiets etterforskning

I Litauen-saken og i Ungarn-saken har vi sittet inne med opplysninger som kunne ha skadet politiets etterforskning. Det dreier seg blant annet om oppholdssted til en av de siktede som var på frifot i Litauen-saken. Disse opplysningene ble ikke brukt, blant annet fordi at de ifølge politikilder ville vært skadelige for politiets etterforskning i det aktuelle tidsrommet. Denne avveiningen ble også tatt i forbindelse med oppslaget om politispaningen som ble avlyst på grunn av sommerfesten. I denne saken valgte vi å kjøre historien, blant annet fordi at saken hadde stor offentlig interesse fordi den viste ressursituasjonen ved politidistriktet.

4.8 Politi- og påtalemyndigheter i andre land

Det var sentralt i saken å finne ut hvordan politiet i andre europeiske land jobber. De svenske dokumentene var som tidligere nevnt sentrale. I Ungarn-saken var det sentralt at vi fikk være til stede under bevisopptakene i Budapest. Det har i det hele tatt vært viktig å skaffe kunnskap om offentlighet i andre land enn Norge. I kildejakten utenfor Norge, har det vært viktig å få flest mulig kontaktpunkter fra norske kilder. Ved å snakke med

etterforskere på ulikt nivå i ulike land har man fått større oversikt over sakskomplekset. Samtidig har også manglende offentlighet i land som Albania og Litauen gjort det vanskeligere å finne informasjon.

4.9 Behovet for differensiering

Etter hvert som ordene ”trafficking” og ”menneskehandel” i stadig større grad festet seg hos leseren oppstod det et behov for å synliggjøre nyansene innenfor begrepene. Ble spesielt viktig å skille sakene fra hverandre med egne kolumne-titler og fakta-bokser. Dette var også en utfordring overfor kolleger og ledere som til stadighet kunne spørre hvilken sak jeg jobbet med. Dette synliggjør også en av utfordringene med gravejournalistene, nemlig pedagogisk presentasjon. Etter hvert som man som journalist får mer kunnskap om et saksområde er det også større fare for å bli ekskluderende overfor leseren.

Det ble etter hvert viktig for meg å velge de riktige historiene som viste klare skillelinjer. Til tider kunne jeg nok være oppgitt over manglende spalteplass, for enkelte ganger kunne det være et problem at de viktige nyansene ble borte når tekster måtte kortes ned. Jeg søkte å bruke hele avisa som arena, å prøve å finne plass til dette stoffet innenfor flere deler av avisa. Her kunne jeg nok ønsket at resultatet hadde blitt enda bedre, men kanskje vil nye muligheter åpne seg. Selv om vi har klart å synliggjøre et tema er det flere interessante historier som kan skrives. Arbeidet er i så måte ikke avsluttet, men kan vel heller si at det har gått inn i en ny fase.

5.0 Konsekvenser

Ettersom mine artikler har blitt skrevet parallelt med omfattende politietterforskning og et omfattende utredningsarbeid i justisdepartementet er det vanskelig å fastsette hva som er direkte konsekvenser av avisas oppslag. Nedenfor følger en oversikt over sentrale tilbakemeldinger avisa har fått i samband med artiklene. Dagbladet har fulgt politiets etterforskning i disse sakene, og medias oppmerksomhet har nok hatt en effekt på hvordan disse sakene har blitt behandlet.

Synliggjøring: Dagbladet har gjennom artiklene gitt en personlig historie knyttet til et samfunnsproblem mange ikke kjente til i Norge. Statssekretær Rita Sletner som ledet arbeidet med regjeringens handlingsplan har vist til at Dagbladet gjennom sitt arbeid har gitt menneskehandel et ”ansikt”. Artikkelen har senere blitt brukt i undervisning og av organisasjoner. Dagbladet er også kjent med at artiklene har blitt brukt i møte med advokaters møte med ofre. Dette var også hovedmålsettingen med arbeidet.

Avslørte politiets praksis: En side av Litauen-saken som ville fått liten oppmerksomhet dersom Dagbladet ikke hadde tatt tak i saken var politiets behandling av den litauiske jenta. Hun ble i februar 2002 kastet på glattcelle etter en pågripelse. Hun skal ha blitt holdt i flere dager på glattcelle før hun ble uttransportert til sitt hjemland. Dette funnet fremskaffet reaksjoner, og var sentralt i det videre arbeidet med handlingsplanen.

Politiske reaksjoner: Flere av Dagbladets artikler fremskaffet politiske reaksjoner. Ved to anledninger ble sakene tatt opp i Stortingets spørretime. Det har også blitt levert skriftlige spørsmål til justisministeren i samband med problemstillinger knyttet til artikler i avisa. Regjeringsmiljøet har hele tiden understreket at alle deres tiltak er gjort i beste mening. Dagbladets undersøkende journalistikk har vist hvordan enkelte av disse velmente forslagene har fungert i praksis. Selv om det her har vært store avvik mellom målsetting og resultat har jeg ikke prioritert å ”kjøre” politiske miljøer, da dette er et nytt stoffområde for de fleste berørte instanser. Artikkene har i så måte blitt beskrevet som sentrale innlegg i det pågående arbeidet.

Evaluering av regjeringens handlingsplan: Regjeringen er nå i gang med en evaluering av sin handlingsplan, og i dette arbeidet har Dagbladets artikler hatt betydning. Samtidig har SV, blant annet på bakgrunn av artiklene, startet en alternativ høring knyttet til ”menneskehandel”. Denne høringen skal etter planen finne sted i løpet av de første månedene i 2005.

6.0 Kildegrunnlaget

Selv om utgangspunktet for arbeidet var å lete frem de gode primærkildene var det klart fra dag en at man ikke kom til målet uten arbeid. Det er vanskelig å tallfeste antall skriftlige og muntlige kilder. Det unike med kildegrunnlaget er at vi har fått hovedaktørene i tale – både ofrene og de som politiet mener har stått bak. Kontaktflaten har vokst til å bli et nettverk av fagkilder og menneskelige kilder i flere Øst-Europeiske land.

6.1 Summarisk kildeoversikt

For å gi et innblikk følger en summarisk oversikt over kildegrunnlaget så langt. I tillegg kommer alle egne hjelpedokumenter som er utarbeidet underveis som jeg har redegjort for tideligere.:

- Over 100 kontaktpunkter i Norge, Latvia, Litauen, Ungarn, Ukraina, Kosovo, Danmark, Belgia og Albania. Herunder kvinner i prostitusjonsmiljøet, journalister, Kilder i kriminelle miljøer, organisasjoner, politikere, advokater, politi- og påtalemyndigheter.

- Et tolkenettverk med russisk og litauisk tolk i Norge, samt russisk, litauisk, ungarsk og albansk tolk i de respektive land. Disse hjalp meg med tolketjenester under intervju, de utførte intervju etter manus og de oversatte skriftlig materiale. Flere overvåket også nasjonale medier.

- Sentrale intervjuer er skrevet ut i sin helhet. Flere av disse er også tatt opp på bånd i situasjoner der den intervjuede har samtykket i dette.

- Offentlige dokumenter fra offentlige postjournaler, offentlige registre, dommer og rettslige kjennelser, saksdokumenter fra politi og UDI. Statistikk fra organisasjoner og

offentlige myndigheter i flere land. Personssøk fra internett. Skriftlige dokumenter ble arkivert etter personnavn og sak.

- CD-rom med alle annonsene i Søndag Søndag fra 2001 frem til 2004. Annonser fra kontaktblader og utskrifter fra internett.

7.0 Oppsummering

Arbeidet med dette sakstemaet har opptatt mye tid i de siste to årene. Til tider har det vært krevende, ikke minst fordi at de historiene du blir presentert er ubehagelige. Noen ganger så ubehagelig at leseren måtte spares for detaljer. Samtidig har det også gjort inntrykk å møte mennesker i en slik livssituasjon. Det har vært viktig å kunne knytte historiene til kjente steder i Oslo, kombinasjonen mellom tekst og bilde, og mest mulig konkrete opplysninger om arbeidet med å kartlegge bakmennene.

Arbeidet ble igangsatt sommeren 2003. Den første artikkelen som jeg regner som en del av prosjektet ble skrevet i november 2003. Jeg oppdaget da at dette var en sak jeg ville ta med inn i det neste året. Ut fra metoderapporten har jeg redegjort for hvordan jeg har jobbet med dette prosjektet over tid, og to av de tre grunnstolpene er utført i 2004. Det er imidlertid viktig at hele prosjektet sees på som en helhet. Slik har i hvert fall jeg tenkt i det journalistiske arbeidet.

Til tider har det vært slitsomt å få fremdrift, ikke minst fordi funnene gjør inntrykk. Dette er et nytt saksområde for både politi, offentlige myndigheter og journalister. Det har vært viktig å kunne søke avlastning og råd hos kolleger. Stort sett har stoffet blitt mottatt med stor takk fra redaksjonsledelsen, men enkelte ganger har det vært vanskelig å få artikler på trykk i ønsket omfang. Spesielt har dette noen ganger vært vanskelig i forhold til de mer prinsipielle sidene.

Noen vil kanskje ønske seg en enda mer konkret metoderapport. I arbeidet med rapporten har det vært viktig å ivareta kildehensyn, spesielt knyttet til primærintervjuene. Dette er mennesker som i dag lever i en trusselsituasjon, og derfor har jeg vært forsiktig med å gi konkrete beskrivelser av de ulike stegene i arbeidet med å fine intervjuobjektene.

Til sist er det viktig å formidle en takk til alle som åpent har snakket med meg i dette arbeidet. Å finne disse intervjuobjektene var hovedmålsetningen med prosjektet, og uten deres innsats hadde vi ikke oppnådd disse resultatene.

8.0 Vedlegg

Nedfor følger en nummerert oversikt over hovedartiklene i Dagbladet. Det er i tidsrommet 11.11.2003 til 12.01.2005 trykket en rekke artikler om temaet. Ytterligere artikler kan legges frem, men rapportskriveren har vektlagt de sentrale artiklene:

1. 11.11.2003 Historien om Kristina – hovedvitne i Litauen-saken
2. 12.11.2003 Nettverket politiet gransker

3. 13.11.2003 Politiet kastet Kristina på glattcelle
4. 14.11.2003 Justisminister Dørum åpner pengesekken
5. 15.11.2003 Jentenes nødhavn – hos et krisesenter i Litauen
6. 20.11.2003 Trafficking-siktet narkodømt
7. 12.12.2003 Siktes for slaveri
8. 25.04.2004 Intervju med den antatte hovedmannen: - Jeg er ingen engel

9. 28.06.2004 Droppet politispaning - dro på fest
10. 02.07.2004 USAs rådgivere til Norge: - Kriminaliser horekunden
11. 16.10.2004 Nigeria-mafiaen overtar i Oslo
12. 17.10.2004 Kaster kvinnene på glattcelle - bakmennene går fri
13. 20.10.2004 Albansk jente tvunget til å søke asyl – dømt e. utlendingsloven
14. 21.10.2004 Inga Marte Torkildsen: - Krever nye tiltak
15. 14.12.2004 Entela lever i redsel i Albania – smuglet til Norge som 17-åring
16. 15.12.2004 Ingen takker ja til tiltakspakke
17. 16.12.2004 Fotfolket skal ta grep - ny høring om menneskehandel
18. 20.12.2004 Dagblad-intervjuet med statssekretær Rita Sletner

19. 27.05.2004 Kvinne siktet for menneskehandel
20. 28.05.2004 Leser etter bevis i søppeldunk
21. 18.12.2004 Siktet for menneskehandel - her er hennes historie
22. 11.01.2005 Jakter på sex-bevis i Ungarn

9.0 Underskrift

Sted og dato

Ole Bjørner Loe Welde